

61901 Suomen historian Atlas
61901B Suomen historian Atlas, CD

TaskuAtlas:

Listaus kartta-aiheista aikakausittain:

Esihistoria

- Itämeren vaiheet – jään alta asutuskelpoiseksi maaksi
- Suomen asuttaminen – ei suurina vaelluksina vaan pieninä joukkoina
- Kivikauden kulttuurit Suomessa (n. 8000-1500 eKr.)
- Muinaislinnat – merkki jäsentyneestä yhteiskunnasta esihistorialliselta ajalta
- Mitä kalliomaalaukset kertovat muinaisesta pyyntikulttuurin ajasta
- Viikinkien idäntie - Volgalle, Mustallemerele ja Kaspianmerelle saakka

Keskiaika

- Ristiretket Suomeen
- Keskiajan kirkot ja luostarit - vanhojen seurakuntien kirkkorakennukset 1200-luvulta 1500-luvulle
- ”Tulin pitkin Turun tietä, hämäläisten Härkätieltä” - yleiset tiet keskiajalla
- Keskiajan linnat ja linnoitukset
- Pähkinäsaaren rauha
- Erämaan taistelu – Hämeen ja Savon maakuntarajan synty
- Suomen vanhin kaupunki Turku keskiajalla
- Suomen ensimmäiset kaupungit
- Kalmarin unioni – kolmen kuningaskunnan liitto
- Saamelaisasutus peittää valtaosan Suomea
- Hansa Itämerellä ja yhteydet Suomeen
- Eränkävijäalueet uuden ajan vaihteessa
- Suomen kiinteä asutus keskiajan lopussa

Uuden ajan alku (1500-luku)

- Karjalaa kartoittamassa – Jaakko Teitin Karjalan kartta 1555
- Talonpoikaispääliikkö Pohjois-Pohjanmaalta – Pekka Vesaisen kostoretket Vienan Karjalaan ja Petsamoon vuosina 1589-1590
- Täyssinän rauha 1595
- Nuijasota 1596-97
- Erämaiden asuttaminen ja savolaisekspansio 1500-luvulla
- Ruotsin suomalaisasutus keskiajalla ja 1500-luvulla
- ”Laiska-Jaakko” - Moskovan valloittaja Jacob de la Gardie (1583 - 1652)
- Olaus Magnus Gothus ja Carta Marina 1539 – Pohjoismaat tulevat tutuksi Keski-Euroopassa
- Kansankulttuurialueet - ihmisten erilainen arki

Suurvalta-aika (1600-luku)

- Maanmittaustoiminnan synty – ensimmäiset maakirjakartat ja maantieteelliset mittaukset 1600-luvulla
- Stolbovan rauha 1617
- Ruotsia ja luterilaista puhdasoppisuutta pakoon – Tverin karjalaisasutuksen synty 1650-luvulla
- 30-vuotinen sota Saksanmaalla
- Kreivin aika - Pietari Brahe Suomen kenraalikuvernöörinä
- Tervanpoltto ja kaskiviljely
- Ruukit ja laivanrakennus
- Koulunkäynti - harvojen mahdollisuus
- ”Noitavaimon älä salli elää” – noitatuomiot Suomessa 1500- ja 1600-luvulla
- Läänityslaitoksen nousu ja häviö – Suomen kreivi- ja vapaaherrakunnat 1600-luvulla

- Hallintorakenne modernisoituu - läänit 1600-luvulla
- Kaarle XII:n retket - karoliinien tie
- Isonvihan aika Suomessa 1713 - 1721
- Uudenkaupungin rauha 1721

Vapauden aika ja kustavilainen aika (1700-luku)

- Pikkuviha ja Turun rauha 1743
- Matka Pohjan perille – kartografisia mittauksia ja maapallon muodon todistaminen Pohjan Torniossa
- Isojakotoimitukset – Suomen maatalouden pönteä uudistamistoimenpide 1700-luvulla
- Suomen tiestö ja kestikievarilaitos 1700-luvun puolivälissä
- Tervanpoltto ja sahaustoiminta 1700-luvulla
- Vanha Suomi Venäjän yhteydessä sata vuotta
- Suomen puolustuksen järjestäminen – Viaporin ja Svartholman linnoitukset
- Sotilaskartoitukset topografisten mittausten edelläkävijöinä 1700-luvulla
- Kustaa III:n sota
- Suomen sota 1808 – 09
- Koljonvirran taistelu 27.10.1808

Autonomian aika (1800-luku)

- Suomen Suuriruhtinaskunnan rajojen muotoutuminen autonomian aikana 1809-1917
- Autonomian ajan hallintojärjestelmä
- Väestönkasvuun selkeä nousu alkaa katastrofeista huolimatta
- Ei armoa – Siperiaan! Vankikarkotukset Venäjälle autonomian aikana
- Kaupunkikartoitukset autonomian aikana
- Saimaan kanava - piristysruiske Itä-Suomen taloudelle
- Rautatiet kulkevat eri puolelle Suomea
- Tiedonkulku nopeutuu - lennätin Suomessa
- 1800-luvun herätysliikkeet – protestiliikettä vai uudistamista
- ”Pane sekaan puolet petäjäistä” – pettu- ja hätäleipäalueet
- Kadonnutta Sampoa etsimässä - Elias Lönnrotin runonkeräysmatkat Karjalaan ja Vienaan
- Matias Aleksanteri Castrén – kielitieteilijä ja Siperian tutkija
- ”Ja se Oolannin sota oli kauhia...” – Itämainen sota Suomen rannikolla 1854 – 55
- ”Paljon on kärsitty vilua ja nälkää...” – Suomen Kaarti Turkin sodassa 1877 - 78
- Metsän käyttö tehostuu – puunjalostusteollisuuden kehitys autonomian ajalla
- ”Kultasannalla hiekoitettu on Amerikan raitti” – valtamerentakainen siirtolaisuus 1867-1930
- Torppari- ja loislueet laajenevat – maaseudun tilattoman väestön asema heikkenee
- Kaupunkiverkko laajenee – autonomian ajan kaupungit
- Suomeen kehittyä alueellisesti kattava yliopistoverkko
- Maatalousoppilaitokset vastaavat maatalouden ongelmiin
- Suomen kartasto – kansalliskartasto ja Suomen Maantieteellinen Seura autonomian puolustajana vuonna 1899
- Venäjän – Japanin sodan 1904 heijastuksia Suomen aluevesillä
- John Grafton aselaivan seikkailut 1905
- Punainen viiva - ensimmäiset eduskuntavaalit 1907
- Valli- eli patterityöt ensimmäisen maailmansodan aikana 1915-1917
- Jääkäreiden reitit Saksaan ja takaisin kotimaahan

Itsenäinen Suomi

- Punainen ja valkoinen Suomi – vuosien 1917 - 1918 tapahtumat
- Taistelu Tampereesta 1918
- Vankileirit
- Vapaaehtoisjoukkojen osallistuminen Viron vapaussotaan 1919
- Vienan ja Aunuksen retket – heimoaatteesta Tarton rauhaan 1920
- ”Suojeluskunnat Suomenmaassa järjestystä vaatii...”
- Kommunismin pelko kasvaa - työväentaloja suljetaan
- Kyydityksiä ja muilutuksia - Lapuanliikkeen etappitiet itärajalta vuonna 1930
- 1930-luvun pulakausi – maatalouskiinteistöjen pakkohuutokaupat ja pulaliikkeitä
- Molotov-Ribbentrop -sopimus ja Suomi 1939
- Talvi- ja jatkosodan aikaiset pääpuolustuslinjat ja linnoitukset
- Talvisota 1939 - 40
- Raatteen tien ja Taipaleenjoen taistelut
- Jatkosota 1941 – 44
- Tali - Ihantalan suurtaistelu kesällä 1944
- Lapin sota 1944 – 45
- Moskovan rauhasta Pariisin rauhaan – rauhanehdot ja aluemuutokset
- Karjalaisen siirtoväen asuttaminen Kanta-Suomeen toisen maailmansodan jälkeen
- Kohti parempaa elämää - muuttoliike Ruotsiin
- Etelä kasvaa, pohjoinen tyhjenee – Suomen sisäinen muuttoliike
- Muuttoliike Suomeen kiihtyi 1990-luvulta
- Kansallispuistot ja luonnonsuojelualueet – koskemattoman luonnon näyteikkuna
- Suomen integroituminen kaupparjestöihin
- Suomalaiset rauhanturvaajina maailman kriisipesäkkeissä

